

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

65 ÅRGANG

18. JUNI 1953

A V I N N H O L D E T : NR.
HVEM ER DE PRIMITIVE, DE TILBAKELIGGENDE ? - 24
NORGE-ROM * 1153-1953 - 800-ÅRS JUBILEET
I TRONDHEIM - PILEGRIMSVANDRING TIL ST.
TORFINN KIRKE - KONFESJON - FILM - MUSIKK 25
LITTERATUR - RIKHOLDIG UTENLANDSREPORTASJE
NESTE NUMMER KOMMER 2. JULI 1953.

VÅRE KIRKER Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvarvs kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Ullernchaussen 52, Smestad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8: Høymesse.

ARENDAL:

St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:

St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 537735.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 21. JUNI: 4. søndag etter Pinse. Ep. Rom. 8, 18—23. Ev. Luk. 5, 1—11. Mandag: Paulinus, bisk., bekj. Tirsdag: St. Hans-aften. Onsdag: Johannes døperen. Torsdag: Vilhelm, abbed. Fredag: Johannes og Paul, martyrer. Lørdag: Vigilien (anticipert) for apostl. Peter og Paul (eller 4. dag i oktaven til Johannes døperens fest).

SØNDAG 28. JUNI: 5. søndag etter Pinse. Ep. I. Pet. 3, 8—15. Ev. Matt. 5, 20—24. Mandag: Apostlene Peter og Paul. Tirsdag: St. Pauls minnefest. Onsdag: Herrens dyrebare blod. Torsdag: Marias gjesting. Fredag: Leo II, pave, bekj. Lørdag: I oktaven til apostl. Peter og Paul.

SØNDAG 5. JULI (6. søndag etter Pinse):

Feiring av apostlene Peter- og Paul-festen.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5.
Telefon 42 37 43. Kl. 9—16. Mandag, lørdag:
Kl. 9—13.

Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet
+ porto kr. 4.80. Girokonto nr. 15986.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert
postkontor.

Annonser må være innsendt innen onsdag aften
uken før utgivelsesdatoen (angitt på 1. om-
slagside).

R. C. BERTHELSENS EFTF.

Farvehandel

Glass, tapeter, vaskeartikler

Henr. Wergelandsgt. 32

Kristiansand S.

Tlf. 2270

**Vi ordner
Deres reise**

i Norge eller til utlandet — vi skaf-
fer alle billetter og ordner hotell-
plass i inn- og utland

Spør etter vårt program over
selskapsreiser

METRO TRAFIKK A/S

Karl Johansgt. 31 (inng. Arbeidergt.)

Telf. 33 32 43 - 33 32 52 - 33 63 02

FROGNER MAGASIN A/S

FROGNERVN. 44 TELEFON 446203

*Nytt parti perlon-forsterket
strømpe, kr. 2,90*

Hva koster en ulykkesforsikring?
Spør oss, vi hjelper Dem med
alle opplysninger

Gulli & Rokk

Assurance

Stortingsgt. 22

Sentralbord 33 44 00

OSLO

FYRINGSOLJE

brukes av

Bispegården
St. Josephs Institutt } Oslo
Vor Frue Hosp. Nerveavd. }
St. Pauls Kirke }
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus }
Øyenklinikken }
St. Josephs Hospital, Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar

Hvem er de primitive - de tilbakeligende?

I lang tid har vitenskapsmenn som yndet å betegne seg selv som personer uten fordommer og fortinnfattede meninger, stilltiende forutsatt at et fullstendig barbari hersket i begynnelsen av menneskeslektens historie: lovløshet, seksuell tøylesløshet, alles kamp mot alle, overtro og flerguder. Man talte og skrev om «primitive» stammer; jevnført med dem mente det 19. århundres menneske om seg selv, at det var kommet svært langt.

Men i 1912 utkom første delen av det nå verdensberømte verk «Der Ursprung der Gottesidee» (Gudsidéens opprinnelse). Forfatteren var professor i etnologi (læren om menneskenes kulturformer) ved universitetet i Freiburg i Sveits, pater *Wilhelm Schmidt*. For ikke lenge siden holdt den nå 85-årige forsker et foredrag, hvor han bl. a. kom inn på virkningen av sitt arbeide i fagkretser. En professor hadde i sin kritiske vurdering skrevet: «Tusen helter ligger nå igjen på valplassen; de er slått ned av pater Wilh. Schmidt.» Med andre ord: etnologene måtte gi avkall på sin kjære oppfatning av menneskehetens urhistorie, en oppfatning det for øvrig ikke forelå et fnugg av vitenskapelig bevis for. De måtte bøye seg for det faktiske materiale som var samlet i boken fra mange forskningsreiser.

Det beviste at troen på en allmechtig Gud var til ved begynnelsen av menneskehetens historie, at en-gifte, ærbarhet og moral er noe opprinnelig. Pater Schmidt kunne fortelle hvilken høy moral restene av urbefolkningen til dels har bevart helt opp til våre dager. Møter de det siviliserte menneske, trekker de seg tilbake til skogene, men de ærer Gud som de tilber og ofrer den beste delen av jagtbyttet eller av de frukter de har samlet inn. Ungdommen som overvåkes med stor omtenkksomhet, går ren inn i ekteskapet; ektefellene er tro mot hverandre, og barna mottas med øm kjærlighet som en kostbar gave. De sosiale dyder som rettferdighet, hjelpsomhet, gjestevennlighet og fordragelighet holdes i ære og utøves som noe helt selvfølgelig. Disse folkerester har også en fast forestilling om et liv etter døden.

Økonomisk og teknisk har disse folkestammer, som fremdeles ernærer seg ved jakt og innsamling av frukter, ikke gjort noen fremskritt. En heldigere geografisk beliggenhet og en lykkeligere historie gjorde det mulig for andre folk å ernære seg ved fedrift og jordbruk og litt etter litt å utvikle seg til byfolk og slik legge grunnen til de store kulturer. Men urfolkene har til dels bevart noe verdi-

fullere: ærefrykt for Gud, renhet i seder og sosial fred.

Riktignok finnes det også urstammer som har fått erfare hele tyngden av arvesynden og dens følger. Fra sin religions og morals opprinnelige høyde er de sunket ned i all slags vederstyggelighet, til tilbeldelse av demoner og menneskeeteri. Men det ser ut som om noen av urfolkene er blitt spart for dette for å vitne om den opprinnelige arven fra Paradiset. Under enhver omstendighet har vi ikke rett til å tale om naturfolkene som «ville» og betrakte oss selv som merverdige «kulturmennesker». På hvilket grunnlag er det vi innbiller oss noe? At vi har elektrisk lys, radio, kjøleskap og biler? Dverg- og buskfolkene har ikke noe av alt dette. Men mange av dem kjenner normalt heller ikke til ekteskapsbrudd, fosterdrap, tyveri, vold og gudsfornektelse, forbrytelser som er dagligdagse foreteelser i den hvite manns verden. Vi har ingen grunn til innbilskhet, men all mulig grunn til selvbesinnelse.

Vær fruktbare og mangfoldige og oppfyll jorden og underlegg dere den og hersk over havets fisker og over himmelens fugler og over hvert dyr som rører seg på jorden!

I Paradiset utgikk disse ord til menneskene. Det var et arbeidsoppdrag til å utforske den synlige verden, til å oppdage dens lover, til å hylde dens skjønnhet gjennom kunsten, til å ta dens krefter og rikdommer i besiddelse. Arbeidet som sådant er altså ingen følge av synden, men vel dets strev og ringe resultater.

Det har likevel ikke hindret menneskene i å utføre den oppgave Gud ga dem. Men under dette arbeide har de tapt av syne hva det paradisiske menneske aldri burde ha glemt: meningen med det hele, meningen med Guds oppdrag, med all menneskelig møyne. Denne mening må falle sammen med skapelsens mål overhodet: forherligelsen av Gud og menneskenes beste.

Underlegg dere jorden! Det gjaldt den gang som i dag. Det betyr: Gjør skapelsens krefter og vesen til deres hjelpere og tjenere. Men det betyr ikke: Underku, trelldom, gjør til slave og tyn den siste blodsdråpe ut at det enkelte menneske, stendene, folkene og jordens raser. Man forbauses over hva vår tid har drevet det til teknisk-økonomisk. Men vi føler oss ikke riktig vel ved det. Ikke fordi vi anser teknikken for å være noe demonisk. Teknikken er hva menneskene gjør den til. Det tekniske frem-

NORGE—ROM ★ 1153—1953

800 år siden opprettelsen av den Norske Kirkeprovins

Av lektor Øistein Grieve Brodersen*

II.

Kardinal Nicolaus Brekespear og hans verk i Norge

Verket i sammendrag

Nicolaus Brekespear var født i England. Han studerte i Frankrike, ble augustiner munk og senere abbed i St. Rufusklostret i Syd-Frankrike. Senere ble han knyttet til den pavelige kurie og under pave Eugenius III opphøyet til biskop av Albano og kardinal. Vi ser at vi har med en av de mest fremtredende menn innenfor den katolske Kirke å gjøre. Dette bekreftes også når vi hører at han, kort etter sin tilbakekomst til

skritt må være der, og vi ville kunne glede oss over det av fullt hjerte, om det ikke ble misbrukt til ødeleggelse og tilintetgjørelse.

Folkene har dyrket hjernen for meget, men for sømt hjertets krefter. Hva nytter det vel med tekniske fremskritt, når den religiøse, moralske og sosiale dannelse ikke kan holde tritt med denne utvikling? Et «villmenneske» er ikke mennesket uten teknisk komfort, men mennesket uten hjerte og samvittighet. Ikke den nasjon har den høyeste kultur som har den største atommile, men den som har lagt seg disse ord på hjertet: *All kulturs sjel er sjelens kultur.*

Men sjelen roper på Gud. Derfor har *det* folk den høyeste kultur som i all sin virksomhet, enten den er av økonomisk, teknisk, vitenskapelig, kunstnerisk eller religiøs-etisk art, ønsker å forherlige Gud. Det var holdningen til den troende Middelalder, hvis frambringelser vi betrakter som våre kostbareste kulturgoder. Middelalderen har bevist hva den naturlige kraft formår å yte når den er foredlet og fruktbargjort av religionen. Sosialt sto mennesket i Middelalderen seg også godt.

Men vi kan jo ikke kopiere Middelalderen. Den kristne kultur finnes ikke som noe gitt, men som en oppgave som om og om igjen er den samme: til skiftende tider og under skiftende forhold å hitføre et fruktbart møte mellom kristendommen og alle former for kulturarbeide. Bare på denne måte vil en tids kultur fullende seg selv, for så vidt som den hjelper mennesket til å fullbyrde seg selv. Målet for denne menneskelige fullendelse er Gudsriket. All virkelig kultur kan ikke annet enn å tjene det. Fra det mottar den sin verdighet, i dets glans skal den en gang forvandles: når den nye jord og den nye himmel blir til. Av det mottar den også den ekte glede, for ekte kristendom og ekte religiøsitet bekrefter seg alltid ved at den aldri reduserer, men øker gleden i livet.

C. Willecke.

Rom fra sin tur i Skandinavia, ble valgt til pave under navnet Hadrian IV.

I 1153 var det tre konger i Norge. Det var Harald Gilles sønner Sigurd, Eystein og Inge. Det reformvennlige partiet i Norge, de som gikk inn for de gregorianske, universalkirkelige idéene, hadde sluttet opp om kong Inge, som derfor, til tross for at han var den yngste av kongene og dertil hadde en legemlig skavank, hadde en ganske sterk posisjon i landet.

Tidlig på året i 1153, eller muligens allerede i 1152, kom kardinal Nicolaus Brekespear til Norge. Han steg i land i Stavanger, reiste kysten nordover, og i Nidaros hvor Olav den Helliges ben hvilte, opprettet han den norske erkebispesetol og innsatte Jon Birgisson som erkebiskop. Norge var blitt en egen kirkeprovins. På den tid var det fire bispeseter i Norge, nemlig Nidaros, Bergen, Oslo og Stavanger. Til den nye norske kirkeprovinsen hørte dessuten bispedømmene på Island, Grønland, Færøyene, Orknøyene, Sudrøyene og Man.

Men før den norske erkebispesetolen ble høytidelig opprettet og biskop Jon Birgisson innsatt i sitt nye embete som erkebiskop, hadde kardinallegaten Nicolaus Brekespear utført et storverk i Norge. Selve opprettelsen av erkebispesetolen var avslutningen på et arbeid fra kardinalens side som skulle bli av avgjørende betydning for landets kirkelige og kulturelle utvikling langt framover i tiden.

Forutsetningene

Omkring 1150 var Norge på mange måter ennå et tilbaketrukkende land. Kristendommen var bare litt over 100 år gammel i landet, og selv om kardinalen fant en viss kristen modenhet, så eksisterte der mange hedenske og barbariske skikker hos folket. Arne Odd Johnsen sier om dette: «Folket i Norden var ennå krigersk og vilt, nordmenn dro ennå på sjørøveri (viking), blodhevnen spilte stadig en stor rolle, og ekteskapet ble ikke hevdet eller holdt i ære på en måte som hørde i et kristent og sivilisert samfunn.»

Det var paven (kurien) som tok initiativet til opprettelsen av den norske erkebispesetolen, og det var den politiske situasjon i Europa som bestemte tidspunktet. Bestemmelsen ble truffet så hurtig at det ikke ble anledning til å underrette geistligheten eller noen annen i Norge om dette på forhånd. Således kom Nicolaus Brekespear uventet til Norge. Han kom uventet, men var ikke uvelkommen. Det eksisterte et ganske sterkt reformvennlig kirkeparti i Norge på den tiden og det er vel ikke sannsynlig at det var mange av kirkens eller statens ledende menn som hadde noe imot opprettelsen av en egen norsk kirkeprovins.

På den forholdsvis lange tiden (ca. 8 måneder) som legaten oppholdt seg i Norge, fikk han, som den over-

*) Den artikkelserie i fire avdelinger som i forrige og i de følgende to numre blir offentliggjort, utgjør det jubileumsskrift som lektor Øistein Grieve Brodersen, Tromsø, etter kirkelig oppdrag påtok seg å utarbeide.

legent dyktige personlighet han var, satt seg meget godt inn i norske forhold og fikk utført et enestående reformarbeid.

Det første kirke- og riksmøte sammenkalles

Noe av det første legaten gjorde i Norge, var å planlegge og sammenkalle til et norsk kirke- og riksmøte. Dette riksmøtet som ble holdt i Nidaros i 1153, er det første møtet av dette slag i Norge. Det fins ikke eksempler på tidligere norske riksmøter i det hele tatt. (A. O. Johnsen). Da ingen andre i Norge hadde erfaring i organisering av slike møter, var det Nicolaus Brekespear som var den selvfølgelige leder og organisator. «Det kan knapt være tvil om at møtet i 1153 står som det naturlige utgangspunkt både for disse senere norske riksmøter og for de norske provinsialsynodene i middelalderen. Det vil med andre ord si at møtet skapte epoke i de norske institusjoners historie,» sier Arne Odd Johnsen.

Foruten kardinallegaten selv var følgende personer tilstede på dette møtet: de norske kongene, biskopene i Norge, de 12 viseste menn fra hvert bispedømme og endel andre fremstående geistlige og verdslige personer.

Dette kirke- og riksmøte la det økonomiske, politiske og sosiale grunnlaget for den nye kirkeprovin- sen.

Kirkens frigjøring fra stats- og kongsmakt

Kardinal Nicolaus Brekespear var, som tidligere nevnt, en representant for de reformvennlige, universalkirkelige idéer i den katolske Kirken, og hans misjon i Norge var et ledd i Kirkens bestrebelse på å fremme disse idéer. I pakt med det reformarbeid som alt i lengere tid var blitt ført i Europa, tok kardinalens arbeid i Norge også sikte på å gjennomføre de samme reformer. I gregoriansk ånd gjaldt det da først og fremst å løse Kirken i Norge fra avhengighetsforholdet til staten (kongen), og stille den direkte under pavens autoritet. I endel kanones (forskrifter) som er funnet i de senere år, og som skriver seg fra den tiden da kirkeprovin- sen ble opprettet, finner vi noe av det som ble bestemt på kirke- og riksmøtet.

Tidligere hadde det i Norge, som i andre land, vært skikk at kongene tilsatte biskopene, mens alminnelige prester ble tilsatt dels av kongen, dels av de forskjellige kirkegrunnleggerne. Den gregorianske reformbevegelsen krevet fritt biskopsvalg, og under Nicolaus Brekespears besøk i Norge ble det slik at kirkegrunn- leggerne gav avkall på retten til å tilsette prester ved de kirker de selv hadde grunnlagt. Likeledes gav kongene Eystein, Sigurd og Inge avkall på retten til å tilsette biskoper, abbeder og prester. I hvert bispedømme ble det nå opprettet domkapitler som skulle velge biskopene. Det ble altså forbud mot verdslig investitur. På denne måten gav den verdslige myndighet fra seg kontrollen med og makten over den norske geistlig- heten.

Økonomisk selvstyre for Kirken

Da Kirken i Norge således var blitt løst fra staten, gjaldt det å sikre et økonomisk grunnlag for den frem- tidige eksistens i landet. Det hadde vært vanlig at de som grunnla en kirke, ikke bare tilsatte prestene ved denne kirken, men også beholdt eiendomsretten over den. Det ble nå bestemt at disse kirkegrunnleggere eller deres arvinger ikke lenger skulle ha eiendomsretten til kirkene. Kirke- og riksmøtet godkjente også en

bestemmelse om folks rett til å gi gaver til kirkene. Med disse bestemmelser var Kirken i Norge blitt sikret et fast økonomisk grunnlag.

De bestemmelser som hittil er nevnt, betegner et brudd med gammel norsk skikk, men disse skikker hadde ikke bare eksistert i Norge. De hadde vært felles for alle de europeiske land hvor reformbevegelsen etter hvert hadde rykket frem. For å fremme de universal- kirkelige idéene, den ene, universelle Kirke, mente man det var nødvendig at geistligheten var helt ut uavhengig av den verdslige makt. På den annen side måtte geistligheten være noenlunde økonomisk sikret for å kunne make sin oppgave.

Vi har allerede nevnt de viktigste bestemmelser av økonomisk art som ble truffet på kirke- og riksmøtet i Nidaros i 1153. Det var imidlertid flere bestemmelser av denne art; bl. a. ble det godkjent en bestem- melse om tiende av kongsgods. Alminnelig tiende var innført tidligere under Sigurd Jorsalfar. Spesielle øko- nomiske bestemmelser skulle gjelde for selve erke- bispestolen. Alt dette betydde naturligvis en enorm for- del for den nye norske kirkeprovin- sen. For geistlig- heten, som ikke lenger sto i økonomisk avhengighets- forhold til staten, betydde det også en veldig sosial fordel. Her bør det vel også nevnes at geistligheten ble fritatt fra å gjøre tjeneste i krig.

Nicolaus Brekespear oppnådde også å få godkjent en bestemmelse om Romaskatten (Peterspenge). Pe- terspengen skulle bestå av «en talt penning om året» av hvert familieoverhode som hadde jordeiendom. Denne skatten skulle ikke betales til Kirken i Norge, men til Rom. Tanken bak denne skatten var etter katolsk oppfatning denne: Kristus hadde gitt Peter fullmakt til å styre Hans Kirke. Peter var således Kirkens første leder. Paven er igjen Peters etterfølger som den jordiske leder av Kristi Kirke. Selve Kirken som sådan er Kristi mystiske legeme. Den er derfor på en måte Kristus selv. Når derfor et av Kirkens med- lemmer betaler skatt til paven, til det jordiske over- hodet for Kristi Kirke, erkjenner han derved at jorden egentlig ikke er hans egen, men at han bare er en som forvalter Guds eiendom. (Se pave Pius XII's ensyklika om Kristi mystiske legeme og Leo XIII's «*Serum Nova- rum*» og Pius XI's «*Quadragesimo Anno*».)

Gjennom Kirkens uavhengighet til nasjonal selvstendighet

Ser vi på de bestemmelsene som vi hittil har omtalt, finner vi at den egentlige hensikt med opprettelsen av den norske kirkeprovin- sen var å styrke den universal- kirkelige, gregorianske reformbevegelsen. Dette var ikke bare alminnelige politiske sjakktrekk, men et ledd i Kirkens bestrebelse for å samle Europa til en åndelig enhet av kristne mennesker. Kurien mente at den ene, universelle Kirke ikke kunne styrkes på noen bedre måte enn at de enkelte politiske enheter i Europa i størst mulig utstrekning ble gjort til egne kirke- provinser som sorterte direkte under Rom. Det kirke- lige uavhengighetsforholdet skulle styrke den politiske selvstendighet. Når Norge nå ble gjort til egen kirke- provins, var nok hensikten også den at landets poli- tiske selvstendighet skulle styrkes.

I sin avhandling om Nicolaus Brekespears misjon til Norden sier Arne Odd Johnsen: «Den historiske overleveringen forteller oss med all ønskelig klarhet at Kirken anså det som en av legatens viktigste opp- gaver å oppdra innbyggerne i den nye kirkeprovin- sen

til kristne mennesker i livsførsel og ånd. Når pave-stolen samtidig arbeidet for å frigjøre kirken i økonomisk, sosial og politisk henseende, var det nok bl. a. fordi den mente at kirkens menn først ved en slik frigjøring fra det verdslige kunne bli pålitelige og mønstergyldige lærere i kristen oppdragelse. Så lenge geistligheten var dypt avhengig av verdslig makt og gavmildhet, kom dens liv også på mange måter til å få et verdslig preg.» (Side 301).

Nicolaus Brekespear utvirket altså at Kirken i Norge ble løst fra sin avhengighet av staten (kongen), og han skapte et økonomisk grunnlag for fremtiden. Geistlighetens frigjørelse fra de verdslige myndigheter så man som en betingelse for at den skulle kunne utføre sin misjon, nemlig å skape et kristent folk av nordmennene og virke for den kirkelige universalismen, dvs. hjelpe til å skape den «*Respublica Christiana*» som Toynbee taler om.

Styrkning av Rikets indre fred

Ved siden av dette kirkeorganisatoriske arbeid tok Nicolaus Brekespear under sitt opphold her i landet, sikte på å innføre reformer som skulle være egnet til å bringe Norge opp på høyde med det øvrige Vest-Europa når det gjaldt kristen sivilisasjon. Blant noe av det viktigste var hans arbeid for å skape fredelige forhold i landet. Det var til stadighet indre uro i Norge på denne tiden, og de avgjørelser som ble vedtatt på riksmøtet om at ingen uten kongens følge på tolv mann ustraffet fikk lov til å bære våpen i byene, har sikkert vært årsaken til at forholdene i landet ble fredeligere. I hvert fall ble det senere ansett som uvanlig at folk gikk med våpen i byene.

Reformarbeidet hadde, som tidligere nevnt, ofte skapt strid mellom Kirken og den verdslige makt. Man måtte da vente at slikt også kunne komme til å skje i Norge. Den norske geistligheten fikk da også pålegg om at hvis de eller Kirken skulle bli forfulgt eller dårlig behandlet, skulle de bruke sin innflytelse til å bekjempe dem som forstyrret Kirkens orden. Om nødvendig skulle de ekskommunisere dem, dvs. utelukke dem fra samfunnet med de troende og sakramentene. Om dette sier Arne Odd Johnsen i sin avhandling: «Det kan ved første blick se ut om om dette nye åndelige våpenet heller førte til strid enn til fredelige forhold. Hensikten med det var imidlertid klart nok: å oppnå fred og orden i samfunnet. Når konsekvensene i første instans tilsynelatende ble annerledes, kom det av at kong Sverre uimotstridelig var en usurpator som med hell reiste seg mot et regime som var anerkjent ikke bare av kirken, men også av folket.»

Oppdragelse til kristen sed og tanke

Når det gjelder reformbevegelsens krav om geistlighetens sølibat, fant kardinallegaten sannsynligvis at tiden ikke var inne til helt å forby presteekteskapet. Spørsmålet ble dog behandlet under hans opphold i Norge, og det ser ut til at det bare ble trukket opp endel retningslinjer for prestenes ekteskapelige forhold som «vitner om et syn på ekteskapets hellighet og ukrenkelighet som var i pakt med datidens kirkelige anskuelse.» (A. O. Johnsen). (Ekteskapet er som kjent et sakrament i den katolske Kirke). De bestemmelsene som ble truffet her, kan også ha vært utgangspunkt for den senere bestemmelsen om at bare en ektefødt skulle kunne arve Norges trone. Bestemmelsene som viser ekteskapets hellighet og ukrenkelighet

hidro også meget til å heve kvinnens stilling i samfunnet.

Kardinal Nicolaus Brekespears reformverk i Norge tok imidlertid også sikte på å oppdra folket til kristen tankegang og kristen levemåte. Prestene skulle lære folket kristendom og selv foregå med et godt eksempel. Når det gjelder å oppdra et folk til sann kristendom, er det gode eksempel noe av det aller viktigste. Av historien kan vi lære hvordan de virkelig store kristne personligheter har greidd å kristne hele land eller reformere kirkelivet. Det skulle være tilstrekkelig å nevne et navn som Frans av Assisi. Kirken var selvfølgelig klar over eksemplets makt og så det som særdeles viktig at geistligheten gikk i spissen for den kristne folkeoppdragelse ved sitt gode eksempel. Den kristendomsundervisningen som Kirken drev, var den første organiserte undervisning i Norge. Lesekunsten var, som man vil forstå, ikke særlig utbredt på den tid. Det var praktisk talt bare prestene som kunne lese, og det var jo da for så vidt naturlig at det var disse som foretok den første undervisning. Det var meningen at den kristne lære skulle nå utover til hele folket. Man skulle først og fremst lære trosartiklene og Fader Vår. I homiliebøker fra tiden etter 1153 finner man retningslinjer for hvordan kristendomsundervisningen skulle foregå. Det foreligger i det hele tatt en rik ho-

Kardinal Nicolaus Brekespear som den senere pave Hadrian IV.

milielitteratur fra denne tiden, og Arne Odd Johnsen mener at den må sees i forbindelse med Nicolaus Brekspers besøk i Norge. Denne litteraturen viser også at man la stor vekt på at folkets eget språk ble brukt både i undervisningen og i prekener. Nicolaus Brekspers skal selv ha holdt flere prekener på oldnorsk under sitt opphold. Med opprettelsen av domkapitler fulgte også organiseringen av den høyere utdanning i Norge. I sin bok «Oslo Katedralskoles Historie» sier Einar Høigård: «Det er sannsynlig at det samme (nemlig at opplæringen av de unge ble knyttet til domkapitlet) foregikk i Norge da kardinal Nikolas Brekspers besøkte landet i 1152 og blant annet ga støtet til at det ble opprettet domkapitler ved biskopskirkene. Med et visst skinn av rett kunne en kanskje regne året 1152 som grunnleggingsåret både for Oslo katedralskole og for de andre middelalderske katedralskoler i landet.» (Efter den nyeste forskning skal årstallet være 1153).

Det kulturelle oppsving

Skrivekunsten ble ikke brukt meget i Norge før 1153, men da kirkeprovinsen var blitt opprettet og Nidaros var blitt erkebispedømme, førte dette til en veldig fremgang i skrivekunsten. Kirken i Norge sto nå direkte under paven i Rom, og korrespondansen med Rom, som tidligere var blitt ført i Lund, ble nå ført i Nidaros. Ved erkebispedømmet i Nidaros ble det dessuten opprettet et kanselli og et arkiv og det ble ført en rik korrespondanse med alle de andre bispedømmene.

Da kardinalen reiste fra Nidaros, skal han ha oppholdt seg en kort tid i Hamar, hvor det ble opprettet et nytt bispedømme. I forbindelse med dette nye bispedømme skulle det bygges en domkirke der. Dessuten ble det nødvendig å utvide domkirken i Nidaros for å gjøre den representativ som erkebiskopkirke og for å gi det norske folk et verdig sentrum for kirkelivet. Det er grunn til å tro at kardinalens besøk i Norge også førte til en renessanse i kirkearkitekturen. Det ser ut til at kardinalen, da han senere var blitt pave, sørget for å få sendt håndverkere, muligens fra Rom, både til Hamar og til Nidaros for å hjelpe til med byggingen av de to domkirkene. Norge manglet, som rimelig kan være, håndverkere med erfaring fra bygging av slike kirker.

Vi ser av dette hvordan kardinallegaten Nicolaus Brekspers besøk i Norge førte nytt liv til norsk kulturliv på forskjellige måter. Selve kristenlivet hos folket ble ført inn i fastere og sikrere former gjennom den elementære kristendomsundervisningen og de høyere undervisningsanstalter som ble opprettet. Ved hjelp av disse siste ble det lettere for nordmenn å få høyere utdanning, for nå var det ikke lenger nødvendig å reise til Tyskland eller Frankrike som man hadde måttet gjøre før. Disse katedralskolene i Norge ble drevet på samme måte som tilsvarende skoler i andre land hvor den katolske Kirke drev undervisning. Således kom disse skolene til å knytte Norge kulturelt sett nærmere med det øvrige Europa. Den europeiske kultur i middelalderen var i høy grad en kristen kultur, dvs. den var katolsk. Det var således en katolsk, universell kultur som Norge nå kom i mer direkte kontakt med.

Vidtrekkende kirke- og nasjonalpolitiske følger

Nicolaus Brekspers verk i Norge kom til å få stor betydning for landets kirkelige og politiske historie i de følgende hundreår.

Tronfølgeordenen av 1163—64 kan vel antas å være en indirekte følge av legatens besøk. Når legaten foretrakk kong Inge fremfor Sigurd og Eystein, var det av flere grunner. For det første hadde kongene Sigurd og Eystein begått forbrytelser (vikingeferd og plyndringer) som Kirken måtte ta avstand fra, og for det annet var de uekte sønner av Harald Gille, mens Inge var ektefødt. A. O. Johnsen mener at denne favorisering av den ektefødte kongen kan ha dannet utgangspunktet for det krav den norske kirke senere hevdet at bare en ektefødt skulle arve tronen. Tronfølgeordenen i forbindelse med Magnus Erlingssons kroning inneholder bl. a. bestemmelser om at kongen skal være ektefødt og at det skal være enkongedømme. Hvis noen lar seg ta til konge på annen måte enn bestemt i loven, «da har han og alle som følger ham i det, forbrudt gods og fred og skal være i bann for Gud og alle hellige menn.» (Andreas Holmsen: Norges Historie). Da kong Sverre senere ble ekskommunisert (lyst i bann), var det også i overensstemmelse med gjeldende norsk lov. Kong Sverre, som sannsynligvis selv trodde han var i sin fulle rett, satte meget inn på å oppnå forsoning med Rom. Således sendte han spesielle utsendinger til paven for å forklare sitt syn for ham. «Det er slett ikke rett, det som jamt har vori tenkt og sagt, at kong Sverre tala Roma midt imot'. Tvert imot — skriftet hans fritok beint fram paven for skulda til den medferda han måtte verje seg og kongedømet imot,» sier Halvdan Koht i «Kong Sverre». Kong Sverre var nok klar over at kongedømmet har sin makt fra Gud, ellers ville han sikkert ikke ha satt så mye inn på å få Rom på sin side. Erkebispestolens opprettelse i 1153 hadde grunnfestet den oppfatningen som betalingen av Peterspengen skulle være et symbol på, nemlig at jorden tilhører Kristus, og menneskene forvalter den for Ham; på samme måte var kongeriket ikke kongens, men Kristi eiendom, og kongen måtte underkaste seg Hans Kirke. Det er vel mulig at kong Sverre har hatt en følelse av at hans stilling som konge ikke var ordentlig gyldig uten Kirkens godkjennelse. Det må ha vært bittert for ham at han måtte leve utenfor Kirken; han som selv var prestelært, hadde nok den fulle forståelse av hva det betydde, men allikevel ga han seg ikke på det han selv mente var rett.

Norgesveldet reises på Rom

Det hadde alltid vært en katolsk oppfatning — og erkebispestolens opprettelse grunnfestet ytterligere dette — at de fullmakter Kristus hadde gitt sin Kirke, ble forvaltet av Kirkens jordiske leder, paven. Den norske geistligheten, de norske kongene og det norske folk delte denne oppfatningen. Så sterk var overbevisningen om dette hos nordmennene at selv en mann som kong Sverre ikke kunne tro noe annet. Ved sin direkte kontakt med Rom, kristenhetens sentrum, ble Norge i langt høyere grad enn før en del av det europeiske kulturområdet. De to århundrene som fulgte, var på de fleste områder en blomstringstid for landet, og Nicolaus Brekspers verk i Norge er en av de viktigste grunnene til dette. Erkebispestolens opprettelse betegner innledningen til den periode i Norges historie som vi kan kalle «Den gammelnorske storhetstiden». Samtidig betegner den innledningen til det vi kaller «Norgesveldet», idet den norske kirkelige overhøyhet over Island, Grønland, Færøyene og Orknøyene etterhvert gjorde at Norge også fikk politisk overhøyhet på disse stedene.

800-års jubileet i Trondheim

Fra jubileumskomiteén

Alt ligger vel til rette for at feiringen av 800-års jubileet for opprettelsen av erkebispestolen i Trondheim skal bli en minneverdig manifestasjon. Fra Tromsø kan jubileumsskriftet ventes på markedet i disse dager; i jubileumsbyen våker pater Hünen, som komitéens kontaktsmann der, over løsningen av de lokale forberedelser; i Oslo har St. Olavs Forbund, med formannen Wilfrid Fiala i spissen, ikke spart seg på noe punkt for at alt skal klaffe til punkt og prikke; til den tekniske reisearrangør Metro Trafikk-aksjeselskap løper påmeldingene til tog- og bussreisene inn i stigende rytme, og mange fra syd og nord har meldt sin ankomst i Trondheim pr. bil eller endog pr. fly. Fra Belgia kommer en hel klasse av skoleungdom, og deltagere ventes fra alle de nordiske land, fra England og de fleste vest-europeiske land. I betraktning av de store innen- og utenlandske avstander som her kommer inn i reisebildet, i betraktning av at jubileet faller midt i den mest etterstrekte ferietiden og i betraktning av at de begrensede innlosjeringsmuligheter har ledet til en forsiktig propaganda, kan en alt nå fastslå at oppslutningen svarer til de forventningene arrangørene kunne stille seg.

Inntegningsfristen som har kunnet bli forlenget til i begynnelsen av juli, kan føre til overtegning; men komitéen vil likevel kunne garantere ordning av losji for alle som holder seg til tegningsfristen. På Bispehaugen skole vil således kunne disponeres hele 70 plasser for ungdom. (Om betingelsene her, se nedenfor under titelen «Innkvarteringen i Trondheim».)

PROGRAMMET I HOVEDTREKK

Lørdag 25. juli:

- Kl. 20.00: Mottagelse av Hans Eminense kardinal *Bernard Griffin*, erkebiskop av Westminster.
Velkomsthilsen ved biskop *Johs. Rùth*.
Divisjonsmusikken spiller.

Søndag 26. juli:

- Kl. 10.15: Prosesjon til Høyskolen.
» 11.00: Pontifikalmesse i aulaen ved kardinal *Griffin*, preken av biskop dr. *J. Mangers*. Anledning til å bese Domkirken.
» 18.00: Jubileumsmøte i Høyskolens aula.
Prolog.
Kardinalen fremfører sin hilsen.
Festtale av pater *Finn D. Thorn*, O.P.
Orkestermusikk.
» 20.00: Festaften i Handelsstandens hus, med hilsningstaler.

Mandag 27. juli:

- Kl. 7.30: Valfart til Stiklestad.
» 10.30: Prelatmesse; preken av biskop *Rùth*.
» 13.00: Stevne ved Olavs-støtten. Foredrag av dr.philos. *Daniel Haakonsen*.
» 18.00: Avslutningsgudstjeneste i St. Olavs kirke; preken av apostolisk prefekt Mgr. *J. Wember*.

Ny norsk prest i jubileumsåret

Frater *Erik Gunnes* O.P. blir den 12. juli i år presteviet i Dominikanernes studiekloster Le Saulchoir (Soisy-s-Seine, Seine-&Oise, Frankrike) ved Biskopen av Quimper, Msgr. Fauvel.

Frater *Gunnes* er født i 1924, tok artium i Oslo i 1943 og begynte filologiske studier ved Oslo Universitet. Disse ovbrøt han i 1947 for å tre inn i Dominikanerordenens franske provins. Etter ett års novisiat i klosteret St. Jacques i Paris, begynte han filosofiske og teologiske studier i Le Saulchoir utenfor Paris, hvor han i fjor sommer mottok diakonvielsen.

Pater *Gunnes* kommer etter sin vielse på et par måneders besøk hjem til Norge, før han fullfører i Le Saulchoir ennå to års teologiske studier.

*

St. Olav formidler med glede norske katolikkers varmeste lykkønskninger til den nye prest!

Innkvarteringen i Trondheim. I alt er nå sikret overnattingsmuligheter for ca. 180 deltagere, herav 70 plasser på Bispehaugens skole, basert på ungdom. De resterende sengeplasser er reservert på hoteller, studenthjem etc. og prisen pr. overnatting pr. person varierer fra ca. kr. 6.— til ca. kr. 12.—. Dersom deltagerantallet skulle overskride ca. 180, kan privat innkvartering sikkert ordnes.

For ungdom: Om innlosjeringsbetingelsene på Bispehaugen skole kan opplyses: 2 store rom, ett med 40 senger for gutter, ett med 30 senger for piker. Vaskeinnretning, sanitære anlegg; i rommet for pikene has kokeplate. Laken, ullteppe eller sovepose medbringes, likeledes mat; melk fås kjøpt. Imidlertid kan anvises billige spisesteder ikke langt fra St. Olavs kirke (middag kr. 2.75—3.00).

Metro setter opp 2 reisemuligheter, den ene med jernbane og den andre med buss;

Jernbanereisen blir satt opp med avgang fra Oslo lørdag 25. juli om aftenen med ankomst til Trondheim søndag morgen 26. juli, og avreise fra Trondheim mandag aften 27. juli med ankomst til Oslo tirsdag morgen 28. juli. Denne reise er satt opp med henblikk på de deltagere som vil være til stede i Trondheim, men gjennomføre reisen på kortest mulig tid. En begrenset antall soveplasser kan påregnes, og en finner det rimelig at disse i første rekke tildeles eldre deltagere. Det er tatt opp forhandling med Norges Statsbaner, Hovedstyret, angående muligheten for å sette til en, eventuelt flere sett sovevogner.

Det er innvilget gruppemoderasjon for togreisen. Legitimasjonen må da gå gjennom Metro. I så fall vil prisen for reisen Oslo—Trondheim—Oslo, 3. kl. uten sovevogn bli ca. 90 kroner. Tillegg for sovevogn er kr. 12.— en vei.

Bussreisen vil bli gjennomført med avreise fra Oslo lørdag morgen 25. juli med ankomst til Trondheim samme aften. Hjemreise fra Trondheim tirsdag morgen 28. juli med ankomst til Oslo samme dags aften. Reisen krever for bussturens vedkommende 4 reisedager medregnet opphold i Trondheim.

Bussturen vil komme på ca. 80 kroner pr. person. Det vil bli benyttet spesialbygde turbusser med høyryggede stoler.

*

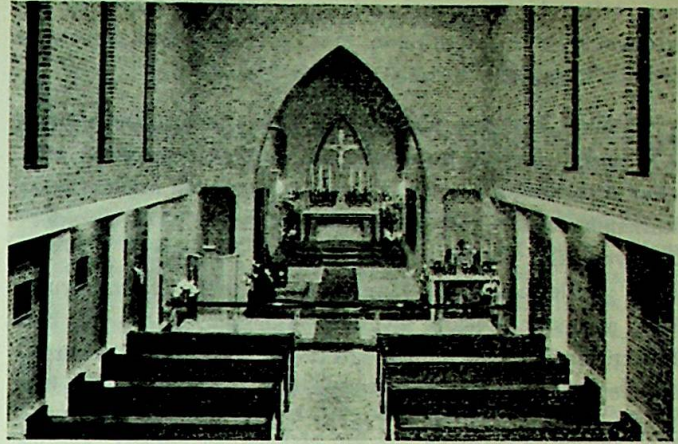
Alle forespørsler angående reise, innkvartering etc. rettes til Metro Trafikkselskap, Karl Johansgt. 31 (inng. Arbeidergt.).

Pilegrimsvandring til St. Torfinn kirke

Så kneler jeg her igjen, for første gang på tolv år, i denne lysc, hellige Guds bolig, og mitt hjerte banker så sterkt som om det slanke kirketårnet ikke eide en malmklokke, og jeg selv skulle bli forvandlet til den. I tolv lange år vandret jeg hit i min lengsel, i mine drømmer, i tanker og syn. Nå er jeg her. Intet er forandret. Intet kan forandres her. Den samme usynlige verdighet og godhet hviler over dette stedet. Den samme mildhet som aldri sårer, men stadig mottar sår. Alle har vi såret Deg, alle. Også jeg.

Bare noen få skritt herfra er et fengsel; også der var jeg i noen få måneder. Når jeg lukket øynene om dagen eller i noen av de lyse sommerkveldene, så jeg tabernaklet foran meg. Der var fremmede her i landet. Så hadde de sperret oss inne, før vi skulle dra av gårde til en eller annen leir. Jeg gikk dit i dag for å minnes. De viste meg cellen der jeg satt. Jeg husket alt: det smale vindu hvorfra jeg betraktet hønene og barna; kameratens stemme som spurte meg om jeg var sulten og om jeg ville ha en brøskalk; de stille skrittene da vaktmesteren kom med mat fra søstrene ved St. Torfinn klinikk. Jeg fikk skinke og kaker. Bare noen få celler fra meg satt pater Hugo van der Vlugt; de tok ham visst dagen før meg. Det tok litt tid og mange overtalelser før det lyktes meg å få vaktmannens stilltiende samtykke til å bli overført til pastor van der Vlugts celle for å kunne skrifte; men det gikk til slutt. Jeg hører skriftefarens stemme ennå i dag; hans norsk hadde en lett aksent — den som hollenderne pleier å beholde på sin kjølig-syngende måte, selv om de har vært aldri så lenge her i landet. Stemmen virket nøytral og upersonlig — men den var alt annet enn det jeg trodde å høre; den var varm, dog uten å være høyrestet, og den bar preg av en personlighet hvis hjerte Vårherre helt har omskapt etter Sitt hjerte. Og jeg hører om igjen hans latin, når han uttalte absolusjonen; jeg husker jeg den gang sa til meg selv: de måtte ha en annen latin enn vi på skolen, for enkelte ord var blitt uttalt annerledes enn jeg fra mitt katolske gymnasium var blitt vant til. Det var en enkel stund; alle våre største stunder er så enkle. Det er bare jag og begjær, berømmelses- og nytelsestrang som sniker seg inn i vårt sinn med et bedragersk budskap om vår egen viktighet. Dette var viktig — det viktigste av alt.

Noen måneder senere så jeg ham i en tysk konsentrasjonsleir; han var blitt tynnere, men smilet, det halvt underfundige, halvt bejaende smilet, vek ikke bort fra hans lepper. Han smilte; han var glad. Ingen av de fremmede kunne bare tilnærme seg tre inn i hans verden. Han delte den med oss. Vi arbeidet sammen på en åker; vi stekte poteter. Det var gode dager. Vi var

Interior fra St. Torfinn kirke, Hamar.

ikke svært mette, men vi levde i fellesskap, vi kunne spørre og vi kunne svare. Og den som ønsket det og hadde behov for det, kunne komme og skrifte. Så forsvant han en dag. Jeg husker kvelden før han sammen med mange andre skulle sendes til Tyskland: han sto midt i rommet på brakken der han bodde, og snakket med en annen fange. Han hadde ingen preste-kollår, men hans ansikt skilte seg likevel på en uforklarlig måte fra alle andre ansikter; det var beåndet, med fine trekk og uten rynker — et voksent barneansikt kunne en si. «Sacerdos in æternum» — ingen verdslig makt kunne fravriste ham den evige prestevigsel som sakramentet prentet inn i hans sjel.

Hvordan skulle jeg ikke tenke nettopp på ham og nettopp i denne stund, når jeg kneler i denne kirke? Her leste han Messen med sin høye og upersonlige stemme, der ikke han, men Kristus gjennom ham skulle tale, virke og gi. Det er mange år; nå er han død. På minnesmerket som er reist over norske katolikker som falt i krigen, står hans navn på første plass. «In paradysum deducant vos angeli» — englene føre dere til Paradiset. Dit ble han ført. Der er han. Der blir han — der hvor å være og å vare støpes inn i den samme eksistens-kvalitet..

Det er helt stille i kirken midt på formiddagen. En hvitkledd skikkelse av en søster pynter den hellige Jomfrus blåfargede statue. Kirsebærblomstenes første snø. Jeg ber. Der er ingen her — men det er ikke sant!! Han er der, den samme, levende, virkende Kristus. Den eneste Kjærlighet som aldri sier «farvel», aldri tar avskjed uten ved gjensynet å gi seg selv. Og det er helt uforståelig for meg at jeg fikk lov om igjen å komme hit. Dødens fangarmer var ofte så nær, så nær... Krigsårene syntes å ha evighetsmedaljens bakside, den hvor i det jordiske, menneskelige språk står skrevet: «aldri mer». Og dog kneler jeg her. Det er våren. Tulipanene utenfor kirken, gule, røde, hvite, mottar solen og gir øynene glede. Det er mai. Krigen er borte. Dette er virkelighet; da jeg knelte her for tolv år siden, sa jeg alltid til meg selv: her faller lyset ikke ned gjennom vinduene, her stiger lyset opp, det er lyset, det spredte, milde lyset

som løfter kirkerommet opp, og midt i all materiell begrensning som bygningen eier, gir den den absolutte frihets karakter.

Kanskje har den noe av den årle renessansens første ynde i linjeføringen. Er det murstenene, helst små, eller mellomstore, som lar en tenke på en av de norditalienske kirker, der jeg en gang vandret i Dantes spor? Jeg vet ikke. Dette er nordisk vår. Og kirken står her i det gamle, historiske Hamar. Ingen orgelstemme bruser her i jublende lovsang nå midt på dagen. Og likevel: hele kirken er fylt med den evige takksigelse. Kirsebærblomstenes fjerne duft, de utallige bønner som ukjente og kjente fra dag til dag, fra år til år her brakte fram. Messens evige offerhandling, hvis guddommelige nådeliv har trengt inn i denne hellige bolig og fylt den helt alt dette og mye annet som menneskespråket ikke kan uttrykke, alt det forener seg her i den eneste lovsang til Ham, som Pascal «I nådens år 1654» i sin bortrykkelse har kalt: «Ild. Abrahams Gud, Isaks Gud, Jakobs Gud. Ikke filosofenes og de lærdes Gud. . . . Jesu-Kristi Gud. Deum meum et Deum vestrum.» Og til slutt: «Måtte jeg aldri skilles fra ham Non obliviscar sermones tuos. Amen. Jeg vil aldri glemme dine ord. (Salme 118).»

Slik sto det hos Pascal. Hvor mange ganger har jeg ikke lest det? Nå er jeg her. Jeg fikk lov. Tiden er borte. Døden finnes ikke mer. Det å glemme og det å huske finnes ikke mer. O, Herre, Herre, Herre jeg kan ikke si mer, ikke finne andre ord. Det føles som å bli innlemmet i livet, for dette og ikke noe annet er liv!

Og stadig stiger lyset opp midt i den gode stillhet; det synger. Tolv år vandret jeg, før jeg nådde hit. Jeg var i andre land, i andre byer, i andre kirker som bar andre navn. Men Du sier meg midt i den store stillhet, hvorfor jeg skulle få lov å komme nettopp hit. Du er trofast i Dine løfter. Du lar meg forstå, ikke ved hjelp av ord og hemmelige tegn, men slik som Du har bestemt at jeg skulle forstå. Og jeg forstår. Ennå kneler jeg og takker. Og når jeg går, går Du med meg.

Det er våren — det er mai, og dagen er full av dufter og syngende kraft. Og jeg fatter plutselig annerledes enn før Kristi ord: «Ingen er god — uten Gud.» Så lenge jeg vandret. Så lenge Men Din bolig sto uberørt og ventende og ren. Soli Deo gloria! Det er hjertet som takker. Og det slanke kirketårnet har sin malmklokke, men den skal jeg ikke høre i aften. Da er jeg borte.

Peregrinus.

Konfesjon?

For det moderne menneske har ordet konfesjon en dårlig klang: konfesjonelle stridigheter, «konfesjonelt trangsyn», konfesjonelle skoler og meget annet «konfesjonelt» har i dets forestillingsverden og ordforråd gitt begrepet «konfesjon». Og er det noe det hater i dypet av sin sjel — så sant det ennå tror på sjel, — er det alt dette «konfesjonelle kram». For det moderne menneskes forestillingsverden er meget snever — med den sneverheten kan «konfesjonelt trangsyn» overhodet ikke konkurrere — og sitt språkforråd har det ervervet seg på gaten, fra presens skrikende overskrifter og partitalernes fraser.

Likevel ånder ordet konfesjon av en vidunderlig bredde og ungdommelig friskhet. Det betyr jo ikke annet enn *bekjennelse*. Noe større kan edle mennesker ikke gjøre enn å bekjenne og gi seg helt hen til en idé eller en person, av hele sin sjel og helt åpent gå inn for det som det har erkjent som sannhet og rett. Bare mennesker med en klar innsikt og modige hjerter er i stand til en ekte bekjennelse. Men hvilken personlighet er mer opphøyet, mer begeistrende og mektigere enn Kristus? Og hvilken idé rommer mer sannhet og kaller på en større innsats enn hans lære, *som er vår tro?*

Vår tid er avgjort bekjennelsestrett. Menneskene er så ofte blit bedradd og forført av ledere som ikke fortjente å få noe følge, omtåket av slagord og fraser som ved nærmere påsyn har vist seg å være ikke bare hule, men også falske.

Hvor tankeløst uttales ikke ofte at det er det samme hvilken gud man tror på, bare man tror. Derved overses den dype villfarelse som ligger gjemt i denne frase. Den kristne tror på en treenig Gud, jøden på en Gud med en person og hedningene på et stort

antall guder. Mellom disses gudstro gaper himmelvide forskjeller. Heller ikke for oss er én lik tre; vi skjeller klart mellom den ene guddommelige natur og de tre guddommelige personer som den omfatter. Troen på en treenig Gud rommer ingen selvmotsigelse, men det gjør den nevnte frase. For enten er den «ene Gud» man foregir å tro på, én person eller tre. Allerede her melder forskjellen seg og kreves det en utvetydig og klar bekjennelse av oss.

Av vår gudsbekjennelse trer hele vår gudstro fram. Er den sanne Gud treenig, er den annen person i guddommen Kristus, lik og sann Gud med Faderen og med Helligånden. Da er den kirke han stiftet av guddommelig opprinnelse. Og fordi han bare stiftet én kirke og grunnla den på Peter, klippen, kan det bare finnes én sann kirke: den som bygger på Peter. Logisk følger av bekjennelsen på en treenig Gud den ene trossetning etter den annen som leddene i en kjede.

Like så litt som det finnes en alminnelig guddom, men bare én treenig Gud, like så litt finnes det en alminnelig kristendom — bare én Kristi Kirke som vi må bekjenne. «Konfesjon» er derfor ikke noe mindreverdige med utspring i noe almen-kristelig, men en klar bekjennelse til Kristus og den ene evige sannhet som han har lært oss. Det lar seg ikke gjøre å spille ut en alminnelig, utvasket, fargeløs kristendom mot den katolske konfesjon. Kristne konfesjoner kan nok møtes på det politiske plan og i samfunnslivet, men ikke på et *høyere* kristelig plan. For det finnes bare én konfesjon som rommer den hele og fulle kristne sannhet; over den finnes det ikke et *høyere* kristelig plan.

Filmen er bygd over Graham Greenes kjente roman av samme navn. Boka har tidligere vært omtalt i «St. Olav», men filmversjonen avviker på vesentlige punkter fra den. Filmen er i sin grunntone like alvorlig og katolsk streng som Greenes skuespill «Det siste rommet», som nylig gikk på Nationaltheatret. I filmen treffer en Harry Scobie, assisterende politikommissær i den britiske koloni «Freetown» i Sierra Leone i Vest-Afrika, en mann hvis medlidenhet med omverdenen fører ham i stadige konflikter med sin religiøse tro. Av pur godhet begår han den ene dødssynd etter den andre. Han låner penger av en av stedets mest suspekte individer for å følge sin syke frue til Sør-Afrika. Mens hun er borte, innleder han et forhold til en 19-årig østerriksk enke som er brakt til stedet etter et krigsforlis. Scobie føler trang til å skrive sin synd, men kan ikke så lenge han ikke har vilje til å bryte med Helen, som han elsker lidenskapelig. Tanken om selvmord melder seg, men nettopp som han er iferd med å begå denne uhyggeligste av alle synder, blir han drept ved et tilfelle i et opprør blant de innfødte . . . Denne slutten er diktet til av produsenten, O'Feral, angivelig av sensurhensyn. I boka finner Scobie døden for egen hånd, i filmen er Gud gjort ansvarlig for hans farvel med livet. Selve «sakens kjerne»: himmel eller helvete for Harry Scobie, er derved neppe blitt bedre synlig.

Teknisk sett skal filmen være ypperlig, for første gang i europeisk filmhistorie opplever en det såkalte «tap mat» — systemet som gjør det mulig å fotografere en bakgrunn 100 meter borte med samme skarphet som en gjenstand to meter fra kameraet i samme bildet. Denne tekniske finessen er det bl. a. som har fått så mange filmjournalister til på forhånd å utrope «The Heart of the Matter» til toppprodukt. Hvorfor nådde den så ikke fram til premie på Filmfestivalen i Cannes? Var det igjen filmoppkjøperne, som med sin paniske skrekk for tendens og særlig katolsk tendens, hadde blandet kortene på dommerbordet? H. W.

FILMLISTE FRA O.C.I.C.:

Adam og Eva 2 ÷.	En herre etter midnatt 1 ÷.
Affæren i Trinidad 2.	En landsbyprests dagbok 2.
Alice i eventyrland 1 ÷.	
Alt om Eva 2.	Et forargelsens hus 4.
Bedårende vesener 3.	Fangen på Zenda 2 ÷.
Blod og gull 2 ÷.	Fantasia 2 ÷.
Blond lokkefugl 3.	Greven av Monte Christo 2 ÷.
Casablanca 2.	Messalina 3.
David og Batseba 2.	Netter i Paris 4.
Den anstendige skjøgen 3.	Rampelys 2.
Den hellige i Fatima 1.	Rebecca 2.
Den leende kavaler 2 ÷.	Reisen til Tilsit 2.
Den røde pirat 2 ÷.	Rommel, ørkenreven 2.
Don Camillos lille verden 2 ÷.	Show Boat 1 ÷.
	Sommerdansen 3.
Duell i solen 2 ÷ ÷.	Syndens øy 2.
Dyden belønnes 3.	Tyskland anno null 2.
En amerikaner i Paris 2 ÷.	Viva Zapata 2 ÷.

Nylig holdt «The Internationale Society for Contemporary Music» sin 27. musikkfest i Oslo. Den bød på et meget representativt utvalg av samtidens musikk, især av orkester- og kammermusikkverker. Man kunne ha ønsket en eller to kirkekonsserter, hvor noen av tidens mest interessante religiøse verker hadde fått plass, men det er jo ikke så lett å få alt med ved en slik musikkfest.

Imidlertid kunne den fullsatte Aula søndag 31. mai glede seg over et moderne verk i typisk kirkelig stil. Det var kantaten «*Salutatio Angelica*», Engelen hilsen til Maria, med tekst fra det Nye Testamente og den 80. Salme. Verket er skrevet av en katolsk kunstner, den 28 år gamle engelske komponist Anthony Milner, og er for alt-solo, kammerkor og -orkester. Det ble til i 1948 og oppførtes for noen uker siden i BBC's Third Programme.

I «The Tablet» leser vi at i mai ble det også oppført et annet stort verk av den unge komponist. Det var hans *Messe*, komponert i 1951. Den fremførtes ved Festspillene for Kristen Kunst i Park Lane, og den 14. juni vil komponisten selv lede en liturgisk oppførelse av denne Messe ved St. Ives-festspillene i England. Den har for øvrig vært oppført mange ganger allerede i komponistens hjemland.

For øyeblikket holder Anthony Milner på å arbeide med en kvartett for obo og strykere, og med en ny kantate, «*The Coming of St. Francis*», for tenor, kor og orkester, til tekst av John Cuddon.

Det verk vi hørte her i Oslo, «*Salutatio Angelica*», er et høytstående og interessant kirkelig verk som vitner om et sterkt talent og om dyp innfølingsevne med den religiøse tekst. Til tross for den moderne uttrykksmåte, merker en at komponisten har en inderlig samhørighet med eldre tiders stilarter, helt tilbake til den gregorianske, og han gir derved en velgjørende følelse av den organiske sammenheng som helst skulle eksistere i all kunst- og kulturutvikling. Vi ser med glede fram til nye verker fra Anthony Milners hånd.

Kantaten ble utmerket utført av sangerinnen Randi Brandt Gundersen og Kringkastingens kammerkor og -orkester, sikkert og dyktig ledet av Rolf Karlsen, og den gjorde stor lykke.

Thoralf Norheim, O.P.

FORELDRE, LÆRERE OG UNGDOM MED I FILMKONTROLLKOMMISSJONEN

Det belgiske senat har vedtatt et lovforslag som sikrer foreldre, lærere og ungdom plass og stemme i den belgiske filmkontrollkommissjon. Filmkontroll er ikke obligatorisk i Belgia, men en film som ikke har passert kontrollen, kan ikke vises fram for ungdom under 18 år.

«Karakteren» gir ikke filmens kunstneriske, men dens religiøs-sedelige verdi. St. Olavs system faller sammen med Den internasjonale katolske filmsentrals:

- 1 = Egnert for alle, også for barn. (1 ÷ = med visse forbehold.)
2 = Egnert for voksne. (2 ÷ = med visse forbehold. 2 ÷ ÷ = med meget sterke forbehold.)
3 = Besøk frarådes. Moralsk eller religiøst sterkt utfordrende.

Litteraturanmeldelser

ved Helge Røstad

TRO OG DIKTING

Wilhelm Grenzmann: «*Dichtung und Glaube*», 402 s.

2. ergänzte Auflage, 1952, Athenäum Verlag, Bonn.

Det har alltid vært dikternes oppgave å forstå verden og å skildre den, å stille mennesket foran viktige avgjørelser. Dette preg er blitt særlig fremtredende i litteraturen til vår tid, som har opplevet så mange rystelser og stormer. Vår tids mennesker har sett sosiale ordninger gå under, de har sett en hel kultur bryte sammen. For mange mennesker har det spørsmål reist seg: har tilværelsen i det hele hatt noen mening? Hos en rekke moderne forfattere er dette spørsmål grunntemaet i deres diktning. — Mange av dem har slått seg til ro med et negativt svar. De finner verden og tilværelsen meningsløs — de har sett mennesket omgitt av dunkle, onde makter. De har opplevd at menneskene om og om igjen har styrtet utfor avgrunner av ondskap. Disse forfattere kan med sin radikale skepsis og vantro presentere et panorama over menneskelig ondskap. Andre forfattere er nådd fram til det grunnsyn at alt til tross er det mening og orden i tilværelsen. Enkelte av disse forfattere hylder et panteistisk livssyn — mens mange andre bekjenner seg til kristendommen. Disse «kristne realister» har overvunnet fortvilelsen og har brakt en — om enn noe — dempet optimisme inn i litteraturen. «Det er ikke djevelen som rår i verden, men Gud, og Han lar ikke sin skapning i stikken.» Disse forfattere vil se menneskelivet med Guds øyne. De lukker ikke øynene for det onde — de kjenner de fristelsene menneskene kan møte — og de vet at menneskene kan falle. Men nådens lys kan trenge gjennom dette mørket, og det kan bringe et lysbudskap av kjærlighet og godhet. Nåden og troen bringer et perspektiv av evighet inn i tiden og i menneskenes liv. — For den kristne er virkeligheten ikke bare «tilværelse» — den er også krav om bud. Den kristne er alltid på vandring. Han er et labilt vesen, som på sin vei mot Gud fristes av djevelen og som stadig på ny tvinges til å treffe sin avgjørelse.

Disse tanker danner bakgrunnen for de overmåte interessante essays den tyske kritiker Wilhelm Grenzmann har samlet i «*Dichtung und Glaube*». Under rubrikken «*Die Litteratur der Krisis*» behandler han fremtredende forfattere som Thomas Mann, Ernst Wiechert og Hermann Hesse. — Frans Kafka, Ernst Jünger og Hans Carossa presenteres under fellestitelen «*Durchbruch zur Wirklichkeit*». Forfatteren omtaler så førende tyske forfattere innenfor «*Die christliche Welt*». I denne del av boken forestiller Grenzmann bl. a. de kjente katolske diktere Werner Bergengruen, Elisabeth Langgässer og Stefan Andres. Han omtaler også meget inngående forfatterskapet til Franz Werfel, som «sto i forgården til den kristne verden». — For alle dem som ønsker å bli kjent med den «kristne realisme» i vår tids litteratur, er Grenzmanns bok en gullgrube, som forhåpentlig mange vil finne fram til. Den fremstiller og fremhever de forskjellige retninger innenfor den tyske samtids-litteratur, som teller mange betydelige forfattere.

Husk feriekolonien!

EN MODERNE HELGEN

Charles Eugène de Foucauld som tilhørte en kjent adelsfamilie, ble født 15. september 1858 i Strassbourg. Han ble tidlig foreldreløs. Sin barndom og ungdom opplevet han i hjemmet til sine besteforeldre. I 1872 gikk han til første kommunion, men samme år mistet han troen, muligens som følge av at hans «barndoms kjærlighet» det året giftet seg. Charles levde et noe friskt ungdomsliv. Som moden mann har han gitt denne karakteristikk av sin ungdom: «17 år gammel var jeg ren egenkjærlighet, ærgjerrighet, ugudelighet og begjær etter å synde. Det fantes ikke spor av tro i min sjel.» —

Charles ville bli offiser. Han ble opptatt som elev ved militærakademiet i St. Cyr, hvor han takket være sin gjennomførte dovenskap tok en meget dårlig eksamen. Hans første skritt på den militære løpebane ble heller ikke særlig faste. Han levde et vilt ungersk liv og spente enormt med penger, som han hadde arvet. Det fortelles således at han på ett eneste år brukte 70 000 francs til fornøyelser, og det var vel å merke i en tid da francen sto ganske høyt. Charles entret hver morgen kl. 6.00 en utsøkt restaurant, hvor han ble traktert med den beste mat og drikk. På denne tid kunne han heller ikke gå til sengs noen aften uten at det ved siden av sengen sto en tallerken gåseleverpostei og champagne. Den unge offiser tilbrakte sin fritid og endel av sin arbeidstid i selskap med unge damer. Han og en kamerat fant at det i angjeldende by ikke var damer nok, i alle fall ikke damer gode nok. Av den grunn hentet de endel ungpiker fra Paris. Charles ble avskjediget fra sin stilling som løytnant på grunn av sine kvinnehistorier.

Noe senere meldte han seg til aktiv tjeneste i Afrika. Dette opphold ble et vendepunkt i hans liv. I ørkenen fant han Gud og seg selv. Han la om sin livsførsel og dro ut på oppdagelsesreise i Marokko, forkledd som russisk rabbiner. Marokko var på den tid et lukket land, som for en vesentlig del ble utforsket ved Foucaulds reise. Han samlet sine erfaringer fra denne reisen i boken «*Reconnaissance du Maroc*», som for øvrig ble prisbelønnet.

Mens de Foucauld i Paris holdt på med det vitenskapelige arbeid med denne boken, kom han i kontakt med en prest, abbé Huvelin. En dag gikk han til kirken, hvor abbé Huvelin virket — han ville gjerne ha svar på endel religiøse spørsmål. Charles gikk inn i skriftestolen til abbé Huvelin, og sa at han ville søke råd i visse religiøse spørsmål. Abbé Huvelin møtte ham med et bestemt: «Knel ned og skrift Deres synder.» Charles de Foucauld svarte at han ikke var kommet for å skrifte, men abbé Huvelin holdt fast ved at han skulle skrifte. Charles falt på kne og bekjente alle sine synder. Fra den dag ble hans liv lagt over i et helt annet leie. Levemannen de Foucauld ble en urokkelig asket, som endog ikke kunne nøyes med strengheten hos trappistene som han var blitt opptatt hos. Etter en tids virke som gårdsgutt og gartner hos klarisene i Nasareth og Jerusalem tok han opp det teologiske studium. Han ville bli prest og ville vie hele sitt liv til en prestegjerning i ørkenen Sahara, hvor det den gang ikke var en eneste prest. Her levde han et liv i den strengeste forsakelse, som avtvang den aller største respekt. Hans liv var det store eksempel. Presten de Foucauld ga helt avkall på å preke — hele livet igjennom holdt han ingen annen preken enn den som lå i hans eget storslåtte eksempel. «Ord betyr meget,» har han sagt, «men eksemplet, kjærlighet og bønn betyr tusen ganger mer. Vi må være eksemplet på et fullkomment liv, et guddommelig liv som overgår alt annet.» — Den samme tanke har han preget

UTLANDET:

VATIKANET

Den hellige stols observatør hos UNESCO.

Pave Pius XII har utnevnt mgr. *Sensi* fra statssekretariatet til Den hellige stols permanente observatør ved UNESCO.

131 biskoper satt ut av funksjon.

131 kardinaler, erkebiskoper og biskoper sitter ifølge den pavelige årbok for 1953 i fengsel, er forhindret fra å utøve sin embetsvirksomhet eller fordrevet. I de land som lider under kommunistisk terror i Europa og Asia, sitter 39 biskoper fengslet på grunn av sin tro, 41 er avskåret fra å kunne utøve sin embetsgjerning, 38 er utvist, 5 lever i landflyktighet, 4 holdes fengslet på ukjent sted, 3 er deportert og 1 står under politioppsikt.

AUSTRALIA

Kjent sangerinne opptatt i Kirken.

Den berømte australske sangerinne *Joan Hammond* ble nylig i Dublin opptatt i Kirken.

CHINA

Kirken lar seg ikke beseire.

Chinas kommunistiske statsminister, *Chou En-Lai*, har måttet innrømme at Den katolske kirke i China trass i all forfølgelse ikke lar seg beseire. I en tale i Peking uttalte han forarget: «Japans hær var stor, godt rustet og organisert, og vi klarte å jage den ut av landet. De reaksjonære, nasjonale stridskrefter var likeledes betydelige og godt rustet; også

i disse ord: «Evangeliet lærte meg at det første og store bud er å elske Gud av hele sin sjel og hele sitt hjerte og inneslutte all annen kjærlighet i denne ene. Men den man elsker vil man etterligne — helt automatisk søker man å bli lik den man elsker. Jeg ville derfor finne en livsform som tillot meg å følge Jesus så nær som mulig. Jeg følte meg ikke kallet til å etterligne ham i hans offentlige liv, jeg dugde ikke til å preke. Det måtte således bli min oppgave å etterligne det ydmyke liv i det skjulte, som tømmermannens sønn i tredve år hadde levet i Nasareth.» Eneboeren Charles de Foucauld levet sitt asketiske liv i ørkenen under denne devise: «Leve denne dagen som om jeg innen natten skulle lide martyrdøden.» Hans konsekvente bekjenner-liv endte med martyr-død. 1. desember 1916 ble han drept.

Det sier seg selv at mange kunstnere er blitt fristet til å skrive livshistorien til Charles de Foucauld. I mange år har vi hatt Johannes Jørgensens utmerkede bok om denne hellige mann. I år har vi fått en ny stor bok om ham — Anne Freemantle: «Ruf der Wüste» (Benziger Verlag, Einsiedeln, 1953, 336 s.). Boken er en oversettelse av den amerikanske original-utgaven «Desert Calling». Denne boken gir en utførlig skildring av Foucaulds liv og virke, liksom den gjengir store deler av den korrespondanse munken og eremitten førte. Anne Freemantle gjen-gir en rekke brev som de Foucauld har skrevet, liksom hun anfører en rekke vitnesbyrd fra samtidige, bl. a. fra helgenens offiserskamerater. Denne omstendighet, som gir Anne Freemantles bok et særlig fortrinn, gjør boken levende og interessant. «Ruf der Wüste» har et sterkt budskap til vår travle verden.

dem slo vi ned. Chinas katolikker er en relativt liten flokk og til tross for at vi har ført kamp mot dem over et år, har vi ennå ikke klart å beseire dem. Hvorfor ikke?»

Biskop *Lorenzo Bianchi* av Hongkong uttalte nylig om de kinesiske katolikkers standhaftighet: «For forfølgelsen satte inn, var Kirken nesten ikke kjent i China. I dag omfattes den med beundring av hele det kinesiske folk!»

DANMARK

Møte mellom tyske katolske krigsdeltagere og danske katolikker i motstandsbevegelsen.

Tyske katolske soldater som tok del i okkupasjonen av Danmark, og danske katolikker i motstandsbevegelsen vil komme sammen til drøftelser. En avtale om dette ble truffet på de danske katolikkers store pinsestevne.

DE FORENTE STATER

Fagforeningsleder om Kirkens sosiale lære.

Presidenten for den mektige amerikanske fagforening AFL, *Meany*, betegnet nylig de katolske, sosiale ensyklikaer som radikale i ordets sanne betydning og erklærte at AFL går inn for virkeliggjørelsen av de idéer som er nedlagt i disse ensyklikaer.

Den første amerikanske negerbiskop viet av kardinal Spellman.

Mgr. *Josef Bowers*, SVD, ble som den første amerikanske neger viet til biskop av kardinal *Spellman* den 22. april i Bay St. Louis i De forente stater. Biskop Bowers ble født på De små Antiller den 28. mars 1910. Han besøkte seminaret St. Augustin i Bay St. Louis for negere. Det ledes av Steyler-misjonærene. Han fullførte sine studier i Rom, hvor han i 1939 som medlem av Steyler-misjonkongregasjonen ble presteviet. I de følgende år virket han som misjonær i Accra på Gullkysten, Vest-Afrika. Etter ti års arbeide der ble studiene fortsatt i Rom og i England. Den hellige far har nå utnevnt ham til biskop av Accra.

Ministrant tildeles den pavelige orden «Pro Ecclesia et Pontifice».

En av de eldste ministranter i De forente stater som hans sokneprest betegner som den mest trofaste i hele verden, *Rémy Comeaux*, er blitt tildelt den pavelige orden «Pro Ecclesia et Pontifice». Comeaux er nå enkemann, far til ti barn og var tidligere bokholder.

4800 krigsdeltagere blir snart presteviet.

4 800 tidligere krigsdeltagere studerer nå teologi for senere å motta prestevielsens sakrament, meddelte nylig den katolske feltbiskop i den amerikanske armé, mgr. *William Arnold*. 10 % av kandidatene er tidligere offiserer.

FRANKRIKE

Den nye nuntius mottatt i Paris.

Den nye nuntius mottatt i Paris, mgr. *Paolo Marella*, som tidligere var apostolisk delegat i Australia, er nå kommet til Paris hvor han ble mottatt av erkebiskopen av Paris, kardinal *Maurice Feltin*, og representanter for Det franske utenriksdepartement.

Han følger etter kardinal *Roncalli* som er utnevnt til patriark av Venezia.

Blinde ordenssøtre.

I Paris finnes det en søsterkongregasjon som ikke bare tar seg av blinde, men som også tillater de blinde å tre inn i ordenssamfunnet. Nylig ble således to blinde aspiranter iført ordensdrakten i søstrenes kapell som er innviet til den hellige Paul. 78 søstre overvar høytideligheten. Av dem var 25 helt blinde og 15 halvblinde; de øvrige er seende, og slik opprettholdes et forhold der halvparten er seende, slik at en seende søster alltid kan ledsage og hjelpe en blind søster.

Klostret ble grunnlagt av en søster *Anna Bergunion* som etter at blindskriftens oppfinner *Louis Braille* var avgått ved døden, grunnla et hus for blinde piker. Huset feirer i år sitt 100 års jubileum. Klostret tar imot blinde fra fire års alderen. De blir undervist for det meste av blinde, da blinde forstår hverandre best. Særlig studeres musikk; flere av de blinde har drevet det til å ta organisteksamen og bli ansatt som organister, mens andre ernærer seg ved å gi musikkundervisning. De blinde kan, om de ønsker, tilbringe hele livet i klostret som for tiden teller 82 helt blinde. Og skulle noen ønske å bli

medlem av ordenssamfunnet, er vedkommende alltid velkommen. En av de aspiranter som nylig ble opptatt i kongregasjonen, en datter til en lege i Bordeaux som hadde mistet synet ved et ulykkestilfelle, uttalte den dag hun høytidelig ble iført ordensdrakten: Jeg er død og korsfestet for verden.

HOLLAND

Bysantinsk kloster grunnlagt ved Haag.

Et bysantinsk kloster som også skal drive sjelesorg blant 38 000 flyktninger i Vest-Tyskland, er blitt innviet i Voorburg ved Haag. Klosteret er grunnlagt av hollandske kapusinere av orientalsk ritus. Allerede i 1931 ble de av Pave Pius XI gitt i oppdrag å arbeide for en gjenforening av Den russisk-ortodokse kirke.

INDIA

Katolikk borgermester i Bombay.

Ved valget til ny borgermester i Bombay gikk Kongresspartiets kandidat, dr. P. A. Dias, som er katolikk, av med seieren. Han fikk 2 stemmer mer enn hindu-kandidaten Naus-hir Bharucha.

JAPAN

38 mannlige ordenssamfunn virker nå i Japan.

Mens det før krigen bare virket 14 mannlige ordenssamfunn i Japan, er tallet i dag oppe i 38. Man teller dessuten 60 katolske kvinnelige ordenssamfunn i Japan, hvorav om lag et dusin er rent japanske.

KOREA

Samtlige misjonærer avgått ved døden.

Pater Céléstin Coyos som er den eneste overlevende av de katolske misjonærer som virket i Nord-Korea, er kommet til Paris. Han kunne meddele at fem av hans medbrødre var avgått ved døden, mens «myndighetene» i Nord-Korea ikke kunne gi opplysninger om de andre misjonærer, hvorfor en må gå ut fra som sikkert at de alle sammen er avgått ved døden i fangenskap.

PORTUGAL

En familie har gitt Kirken 10 prester og ordenssøstre.

Familien *Ferreira da Silva* i Lisboa som alltid har levet i små kår, har gitt Kirken 10 prester og ordenssøstre. Seks sønner hører til jesuittordenen og arbeider som misjonærer i India, Sambeza og Macao. Fire døtre er Theresia-søstre. Den ene arbeider som misjonsøster i Angola.

TYSKLAND

Katolsk ungdomshjem «beslaglagt».

Torsdag den 21. mai la kommuniststyret i Øst-sonen beslag på det katolske ungdomshjem i Obisfelde. Hjemmet pleiet

50 barn og ble ledet av fransiskanske nonner. To av dem ble arrestert, beskyldt for å ha krenket «ungdomslovgivningen» og — som et ekko fra det kommunistiske China — for ulovlig å ha straffet barna.

Erkebiskopen av Paderborn som har jurisdiksjon over hjemmet, nedla øyeblikkelig protest, men den ble det ikke tatt hensyn til. Tidligere i mai «overtok» kommunistene det katolske ungdomshjem i Sarov — en forstad til Berlin.

Byen Hamburg gir tomt til katolsk sjømannshjem.

Byen Hamburg har gitt den katolske sjømannsmisjon *Apostolatus Maris* en større byggetomt til oppførelse av det første katolske sjømannshjem etter krigen.

Før krigen hadde *Apostolatus Maris* et sjømannshjem i St. Pauli. Det ble stengt av Gestapo under krigen, og senere ødelagt av bomber. Man regner med å kunne ta fatt på reisingen av det nye hjem i nær fremtid.

Jesuittene hyldes for sin innsats i den meteorologiske forskning.

Jesuitterordenens innsats i den meteorologiske forskning hyldes særlig i den nye meteorologiske avdeling som er åpnet i Deutsches Museum i München. Avdelingen ble åpnet i anledning feiringen av 50 års jubileet for museets grunnleggelse.

For 80 år siden opprettet jesuittene i Zi-Ka-Wei utenfor Shanghai en meteorologisk stasjon som hørte til en av de mest berømte i verden. De drev stasjonen til de ble fordrevet av kommunistene.

UNGARN

Løslates kardinal Mindszenty?

Ifølge en melding til den katolske avis «Standard» i Dublin fra avisens korrespondent i Wien, skal kommuniststyret i Ungarn ha til hensikt å løslate erkebiskopen av Ezpergom, kardinal *Mindszenty*, som nå etter en brutal rettsfarsø har sittet fengslet i en årrekke.

Biskop deportert.

Biskopen av Vacz, mgr. *Posef Pétery*, er ifølge meldinger som er nådd utenverdenen, fjernet fra sitt bispedømme og deportert til ukjent mål. Biskopen ble julen 1952 tildelt husarrest av det kommunistiske politi. Hans navn fantes ikke under det siste felles hyrdebrev som ble sendt ut av de ungarske biskoper.

ITALIENSK DIPLOMAT

ugift, søker liten leilighet, helst eget kjøkken. Interessert i snarlige tilbud. Bill. merk. «Ordensperson», i vår ekspedisjon.

DRAMMEN		
Forlang Nylonstrømper og Trikotasje P. Christensen A/S - Drammen	Gustav Thielemann Pølse- og hermetikkfabrikk DRAMMEN	
Norløffs Jernvarefabrikk Drammen - Tlf. 20 85	Alltid først med det siste...! Utstyrsvare- og manufaktur, Drammen	
A.s P. Ltz Aass Drammen	Gustav Bøhm & Søn A/S Bakeri og Konditori Drammen	Harald Lyche & Co. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy

BERGEN

INNRAMMING

SE

vårt gode utvalg i
fotografirammer
Didr. Andersen & Søn A/s
Bergen

NYGÅRDSGT. 4

KOBA CHRISTENSENS
BEGRAVELSESBYRÅ

ENGEN 37 - BERGEN

Telefon: 11 804

Privat: 98 013 - 96 588

L. W. TORNØE A/S

Papirhandel

BERGEN

BIRGER MICHELSEN

MALERMESTER

FOSSWINKELSGATE 20

 Maler prestegården i Bergen
Tlf. 12 443 — 97 269

 Manufakturvarer
sengeutstyr

SVERRE W. MONSEN
BERGEN

A/S KR. MADSENS BOK- & PAPIRHANDEL
BERGEN

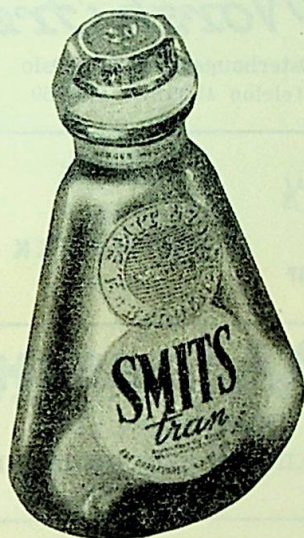
BRYGGEN 5 - LEPPEN - TELEFON 11 482

DEN ERFAARNE
LEVERANDØR
PROTECTOR
A/S
STEMPEL - SKILT - & ETIKETTFRABRIKK

 STEMLER
av enhver art

 SKILT
for ethvert behov

HVER DAG

Føres av større kolonialforretninger

A. SMIT & ZOON
BERGEN

All slags

skadeforsikring

FOTOGRAFISKE ARTIKLER ★ KINO OG LYSBILLEDUTSTYR

A/s Wernøe & Gulbrandsen

KODAKFILM ★ KINOMASKINER ★ RØNTGENFILM

 Sølv for
alle
anledninger

Theodor Olsens Efff.
JUVELER SMÅSTRANDGT 4
Bergen

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD MUSIKHANDEL
& MATHIESENS MUSIKHANDEL

Musikk — Radio

Bøker - Papir - Kontorrekvisita og
trykksaker

ANTON OLSEN

Bokhandel - Papirforretning

 Lys - kraft - varme - kjøling
Radio

KLEMET JOHANSEN

Fredrikstad Begravelsesbyrå

Bakgaten 10 - Tlf. 3062

BJØRNULF-FOTO-KINO

 Alt i foto. Utleie av kulturfilm og
filmapparater. Tlf. 1921

FREDRIKSTAD
MEIERI

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

Martin Olsen

Overrettsadvokat

Stortingsgt. 4 - Telefon 41 67 39
OSLO

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo. Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo

Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

Vi leverer alt

DE TRENGER TIL DERES
HAGE

Als Norsk Frø

Osterhaugsgaten 29 - Oslo
Telefon 41 39 91 - 41 05 59

MARGARIN

Dag Ny Margarinfabrikk A/S, Oslo

Joh. Weydahl & Søn

KAFFE
og
HERMETIKK
engros

Oslo - Centralb. 68 18 07

**HOSPITALER
SE HER!**

„Pillotone“

HODEPUTETLF. & mikr. komb.

En gros:

K. Gjerull & Co

OSLO

Benytt våre
avterende!

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforetning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 99 90

WISBECH

ARTISERLADEN

Majorstuhuset - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Til buljong
supper, sauser
og stuinger

NOREX SUPPE
KRAFT

BULJONGPULVER og
ekte KJØTTEKSTRAKT